

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

องค์การบริหารส่วนตำบลจานลาน
อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ

**การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
องค์การบริหารส่วนตำบลจานลาน
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖**

บทนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเกิดความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์การบริหารส่วนตำบลจานลาน จึงได้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อประเมินความเสี่ยง และมีมาตรการระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะมีความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๘ กระบวนการ ดังนี้

- Cortective: แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
- Detective: เผื่อระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่อง ตั้งรอกตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาแสนั้นแก่ผู้บริหาร
- Preventive: ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่น่าไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ไม่ปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก
- Forecasting: การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันปราบปรามล่วงหน้า ในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

องค์ประกอบ/ปัจจัยที่ทำให้เกิดการทุจริต

ปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตจะประกอบไปด้วย " ปัจจัยหลัก ดังนี้

๑. Pressure /incentive แรงกดดันหรือแรงจูงใจ ซึ่งอาจจะมาจากความยากจนความจำเป็นต้องใช้เงินการติดการพนัน การทำผลงานที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมาย หรืออาจเกิดจากความต้องการส่วนตัวอยากเลียนแบบคนอื่น

๒. Opportunity โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน

๓. Rationalization การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำ หมายถึง จิตใต้สำนึกของคนรู้ว่า อะไรดี อะไรไม่ดีแต่เมื่อมีแรงกดดัน มีโอกาสที่จะทำทุจริต ก็จะหาเหตุผลสนับสนุนหลอกตัวเองหลอกผู้อื่นว่าไม่ผิด เช่น แคมป์ชั่วคราวเดียวเอามาคืน เป็นต้น

'ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

คู่มือนี้จะแบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๕.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีการให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุมัติ ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของ ทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘)

๕.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๕.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ"ทรัพยากร

ภาครัฐ

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงทุจริต มี ๙ ขั้นตอน

๑	การระบุความเสี่ยง
๒	การประเมินสถานะความเสี่ยง
๓	การประเมินค่าความเสี่ยงรวม
๔	การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
๕	การจัดการแผนบริหารความเสี่ยง
๖	การจัดการรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
๗	จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง
๘	การจัดทำรายงานการบริหารส่วนความเสี่ยง
๙	การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑ เกณฑ์โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๕ ครั้ง ขึ้นไปต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๔ ครั้ง ต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๓ ครั้ง ต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๒ ครั้ง ต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้ง ต่อปี

๒. เกณฑ์ผลกระทบ (impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (impact)	
๕	เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐระดับสูงมาก
๔	เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐระดับสูง
๓	เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐระดับปานกลาง
๒	เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐระดับสูงต่ำ
๑	เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐระดับสูงต่ำมาก

๓. เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risks) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงโดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส X ผลกระทบ) ซึ่งระดับความเสี่ยงแบ่งตามความสำคัญเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	ความหมาย
 สูงมาก	๒๐-๒๕	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งรัดจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที
 สูง	๙-๑๙	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ต่อไป
 ปานกลาง	๔-๘	ระดับที่พอยอมรับได้ แต่ต้องมีการควบคุมเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเคลื่อนย้ายไประดับที่ยอมรับไม่ได้
 ต่ำ	๑-๓	ระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องควบคุมความเสี่ยง ไม่ต้องการจัดการเพิ่มเติม

โอกาส (Likelihood)

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลจางานลาน ได้ทำการคัดเลือกงานหรือกระบวนการงาน จากภารกิจ ในแต่ละประเภทที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต โดยค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐานหรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward Looking information)

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต					
ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (Lx)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
๑	กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง	๑.๑ การใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาอนุมัติ หรือพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและ การยกเว้นกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งเอื้อ ประโยชน์ หรือทำให้เกิดโอกาสในการทุจริต หรือมีประโยชน์ทับซ้อน ๑.๒ มีการฮั้วประมูล/มีการสมยอมราคาซื้อ สินค้าในราคาที่สูงเกินไป ๑.๓ การจัดหาพัสดุโดยเลือกซื้อร้าน ที่ตนเอง สนิทหรือเป็นญาติอาจได้พัสดุที่มีคุณภาพต่ำ ราคาสูงกว่าความเป็นจริง ๑.๔ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานใช้อำนาจและ ตำแหน่งหน้าที่รับผลประโยชน์ต่างๆ หรือ สินบน ไม่ว่าจะ เป็นของขวัญ การลดราคา หรือสิ่งใดก็ตามในลักษณะเดียวกันที่จะ ส่งผลในการตัดสินใจดำเนินการตามอำนาจ หน้าที่	๓	๓	๙ (สูง)
๒	การบริหารงาน บุคคล	๒.๑ การประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนโดยไม่ อ้างอิงผลการปฏิบัติงาน	๒	๓	๖ (ปาน กลาง)
๓	การควบคุมงาน ก่อสร้าง	๓.๑ ผู้ควบคุมงานก่อสร้างไม่ควบคุมงาน และจัดทำงานรายงานช่างไม่เป็นปัจจุบัน	๓	๓	๙ (สูง)
๔	การให้บริการ ประชาชนเรื่องการ พิจารณาอนุญาต ของหน่วยงาน	๔.๑ การพิจารณาอนุญาต ไม่มีหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และระยะเวลาที่จะต้องให้การ บริการแล้วเสร็จ ให้ประชาชนผู้รับบริการ ทราบ ๔.๒ เจ้าหน้าที่อาจเรียกรับสินบนจาก ประชาชนในการพิจารณาอนุญาต	๓	๓	๙ (สูง)

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต หน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลจานลาน		
ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน/ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
๑	<p>กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>๑.๑ การใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาอนุมัติหรือพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการยกเว้นกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งเอื้อประโยชน์ หรือทำให้เกิดโอกาสในการทุจริตหรือมีประโยชน์ทับซ้อน</p> <p>๑.๒ มีการฮั้วประมูล/มีการสมยอมราคาซื้อสินค้า ในราคาที่สูงเกินไป</p> <p>๑.๓ การจัดหาพัสดุโดยเลือกซื้อร้าน ที่ตนเองสนิทหรือเป็นญาติอาจได้พัสดุที่มีคุณภาพต่ำกว่าราคาสูงกว่าความเป็นจริง</p> <p>๑.๔ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่รับผลประโยชน์ต่างๆ หรือสินบน ไม่ว่าจะ เป็นของขวัญ การลดราคาหรือสิ่งใดก็ตามในลักษณะเดียวกันที่จะส่งผลในการตัดสินใจดำเนินการตามอำนาจหน้าที่</p>	<p>-พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นการกำหนดกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกันมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อความโปร่งใสและแข่งขันอย่างเป็นธรรม คำนึงถึงวัตถุประสงค์การใช้งานเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงินกำหนดการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นการเปิดเผย โปร่งใสและตรวจสอบได้</p> <p>-สร้างจิตสำนึกคุณธรรมจริยธรรมเจตจำนงสุจริต ระบบป้องกันการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน</p>
๒	<p>การบริหารงานบุคคล</p> <p>๒.๑ การประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือน โดยไม่ส่งเสริมให้มีการรณรงค์และสร้างความอ้าอึงผลการปฏิบัติงานจริง</p>	<p>ส่งเสริมให้มีการรณรงค์และสร้างความอ้าอึงผลการปฏิบัติงานจริง</p> <p>ตระหนักให้กับพนักงานส่วนตำบล และบุคลากรของ.อบต.จานลาน ให้มีคุณธรรมจริยธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> กำหนดให้มีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประเมินเงินเดือนแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกระบวนการประเมินเงินเดือนทั้งในฐานะประเมินและ ผู้รับการประเมิน เงินเดือนได้ <p>-ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดทำสรุปบัญชีมอบหมายงาน เพื่อใช้เป็นหลักฐานการมอบหมายงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาสร้างความโปร่งใสของการทำงาน</p>

<p>๓</p>	<p>การผู้ควบคุมงานก่อสร้าง ๓.๑ ผู้ควบคุมงานและจัดทำรายงานช่างไม่เป็นปัจจุบันรควบคุมงานก่อสร้าง</p>	<p>ประชุมประจำเดือนเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน และติดตามผลการปฏิบัติงาน คำสั่งให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบ หนังสือ สั่งการที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>๔</p>	<p>การให้บริการประชาชน เรื่องการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงาน ๔.๑ การพิจารณาอนุญาต ไม่มีหลักเกณฑ์ ไม่มีหลักเกณฑ์เงื่อนไข และระยะเวลาที่จะต้องให้ประชาชนผู้มารับบริการทราบ ๔.๒ เจ้าหน้าที่อาจเรียกรับสินบนจากประชาชน ประชาชนเข้าใจ ในการพิจารณาอนุญาต</p>	<p>-จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ในการอนุญาตในเงื่อนไข และระยะเวลาที่จะต้องให้บริการแล้วแต่เรื่องเกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอนและเสร็จ ให้ประชาชนผู้มารับบริการทราบ ระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต เผยแพร่ให้ -จัดทำแผนผังแสดงขั้นตอนและระยะเวลา ให้บริการอย่างชัดเจน -จัดทำประกาศ เรื่องมาตรการการป้องกันการรับสินบน NO Gift Policy -จัดให้มีระบบและช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตของหน่วยงาน</p>